

5. Indstilling om kvindelig buste (2024-0176812)

Gruppeforpersonskredsen (GFK) drøftede på møde den 23. februar 2023 håndtering af et medlemsforslag fra Borgerrepræsentationen om udarbejdelsen af en buste af Ritt Bjerregaard, og anmodede i forlængelse heraf om en ny sag om emnet.

Indstilling

Indstilling om,

1. at kredsen drøfter og eventuelt vælger et af de navne, som er foreslået under afsnittet, "Løsning".

(Økonomiforvaltningen)

Problemstilling

BR besluttede på møde den 26. august 2023 at udvalgshenvise "Medlemsforslag om buste af Ritt Bjerregaard" til Gruppeforpersonskredsen med inddragelse af Kultur- og Fritidsudvalget.

Gruppeforpersonskredsen drøftede medlemsforslaget den 23. februar 2024, og anmodede herefter om en sag med 3-5 forslag på fremtrædende kvinder, herunder Ritt Bjerregaard, der har haft væsentlig betydning for København, med henblik på stillingtagen til udarbejdelsen af en eller flere buster.

Løsning

Forvaltningen foreslår på den baggrund følgende 6 navne (beskrivelser taget fra Dansk Kvinde-Biografisk Leksikon samt Den Store Danske)

Natalie Zahle (1827 – 1913)

For hendes afgørende arbejde med kvinders uddannelsesmuligheder, herunder grundlæggelsen af Danmarkshistoriens første grundskole, gymnasium, seminarium og fagskoler for kvinder.

Natalie Zahle tog som en af de første kvinder eksamen som institutbestyrer i 1851, og åbnede herefter en privat læreindeuddannelse.

I 1852 startede hun N. Zahles Skole i Kronprinsensgade med 25 elever. Ti år senere havde skolen 200 elever og flyttede i 1856 til Gammel Strand. I løbet af den sidste halvdel af 1800-tallet udviklede skolen sig til et decideret uddannelsesimperium, som i 1877 blev samlet på Nørre Vold.

Natalie Zahles forhold til de organiserede kvindebevægelser var afventende, og hun tog ingen egentlige kvindepolitiske initiativer, da hun ikke ønskede at tage offentligt standpunkt i kontroversielle spørgsmål. Alligevel var hendes værk en af de vigtigste forudsætninger for 1800-tallets kvindefrigørelse. Selv var hun menigt medlem af Kvindelig Læseforening og Dansk Kvindesamfund.

Johanne Luise Heiberg (1812 – 1890)

For hendes store indflydelse på og bidrag til den københavnske teaterscene.

Johanne Luise Heiberg var en fremtrædende dansk skuespillerinde i det 19. århundrede. Hendes store talent, som spændte fra roller i både dramaer og komedier gjorde hende til en af datidens mest beundrede skuespillere.

I perioden 1867 – 1874 blev Johanne Luise Heiberg Det Kgl. Teaters første kvindelige instruktør, og derudover var hun også en dygtig skribent, og skrev bl.a. bladartikler om kvinder, teater og kirke og en selvbiografi i fire bind.

Natasha Saad (1974 – 2007)

Natasha var en københavnsk rapper og sangerinde, som i en meget ung alder indledte en karriere inden for hiphop, reggae og dancehall. Hun omkom i en tragisk trafikulykke i 2007 i Jamaica, blot 32 år gammel.

Efter hendes død blev hendes debutalbum, "I Danmark er jeg født" udgivet, og det blev hendes store gennembrud i Danmark. Hendes sang "Gi' mig Danmark tilbage" er kendt af de fleste, og er et eksempel på, hvordan Natasja brugte sin musik som et redskab til at formidle budskaber om identitet, sociale og politiske spørgsmål, der berørte hende.

Efter sin død fortsatte Natasjas indflydelse og betydning i dansk musik og kultur. Hendes musik blev hyldet og mindet, og hun blev et ikon for mange.

Ritt Bjerregaard (1941 – 2023)

For hendes politiske engagement og stemme i samfundsdebatten.

Ritt Bjerregaard skabte københavner-historie ved at være Københavns første kvindelige overborgmester, og som tidligere minister og EU-kommissær har hun sat et væsentligt aftryk på København, på Danmark og på EU. Som byens første kvindelige overborgmester banede hun vejen for kvinder på Københavns højeste embede.

Ritt var en markant politiker med stor gennemslagskraft. Hun var et forbillede for mange, herunder mange kvinder. Ritt var den første overborgmester som højeste regnbueflaget over Københavns Rådhus, hun arbejdede for et mere mangfoldigt arbejdsmarked, og hun var med til at sikre, at København som en af de eneste byer i verden har så rent vand i havnene og kanalerne, at man kan bade i dem.

(Det bemærkes, at Hellen Hedemann (SF) formelt varetog overborgmesterposten i 2 dage i 2004, inden Lars Engberg (A) blev udpeget som overborgmester)

Nina Bang (1866 – 1928)

For hendes store faglige og politiske arbejde, særligt for arbejderklassens og arbejderkvindernes vilkår.

Nina Bang arbejdede på at styrke de kvindelige fagforeninger og lagde stor vægt på, at kvinderne organiserede sig fagligt og politisk. Hun støttede også kampen for kvinders stemmeret, og da denne var opnået, opfordrede hun kraftigt kvinderne til at benytte den.

I 1903 blev hun medlem af Socialdemokratiets hovedbestyrelse, og her var hun det eneste kvindelige medlem helt frem til 1918. I perioden 1913-1917 var hun medlem af Borgerrepræsentationen, og i 1918 blev hun valgt ind i Landstinget. Her kæmpede hun særligt for at forbedre forholdene for samfundets svageste, herunder kvinder og børn.

I 1924 blev Nina Bang verdens første kvindelige minister i en parlamentarisk regering, da hun blev udnævnt til undervisningsminister.

Emma Gad (1852-1921)

For hendes forfatterskab og engagement i kvindesagen og hendes indflydelse på dansk kultur og litteratur.

Emma Gad levede størstedelen af sit liv i København, hvor hun havde stor succes både som dramatiker og som forfatter. Mest kendt er hun for etikettebogen, "Takt og Tone", men hun var også en indflydelsesrig samfundsdebattør med et godt satirisk øje.

I 1895 var hun vicepræsident for Kvindernes Udstilling, som var den første af denne art i Europa, og som blev en stor succes.

I 1898 stiftede hun Kvindernes Handels- og Kontoristforeningen, Hegnet og i 1916 grundlagde hun Danske Dramatikeres Forbund.

Økonomi

Indstillingen har ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Videre proces

Hvis Gruppeforpersonskredsen er enige om et navn til en buste, vil Økonomiforvaltningen oversende kredsens beslutning til Kultur- og Fritidsforvaltningen med henblik på at få udarbejdet et budgetnotat med inddragelse af Rådet for Visuel Kunst, som kan forelægges for Kultur- og Fritidsudvalget.

Beslutning

Gruppeforpersonskredsens beslutning i mødet fredag den 31. maj 2024

Gruppeforpersonskredsen drøftede sagen, som var udvalgshenvist af Borgerrepræsentationen til kredsen med inddragelse af Kultur- og Fritidsudvalget

Gruppeforpersonskredsen var enige om, at sagen sendes videre til Kultur- og Fritidsudvalget med henblik på, at der arbejdes videre med fremstillingen af en eller flere buster med udgangspunkt i men ikke begrænset til den liste, som er indeholdt i indstillingen, herunder udarbejdelse af budgetnotater hvori også indgår ekstern finansiering.

En række af medlemmerne bemærkede i den forbindelse, at Kultur- og Fritidsudvalget med fordel kunne drage inspiration fra Folketingets arbejde med repræsentation i kunst.